

Eduskunnan
Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv.eduskunta.fi

ASiantuntijalausunto Dnro 143/2015

5.10.2015

Lausunto hallituksen esityksestä HE 30/2015 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry esittää pyydettyä lausuntonaan hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2016 seuraavaa:

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoitteena on nostaa Suomen talous kestävän kasvun ja kohenevan työllisyyden uralle sekä turvata julkisten palvelujen ja sosiaaliturvan rahoitus. Hallitusohjelman mukaan julkisen talouden tasapainottaminen käynnistetään välittömästi.

Biotalous ja puhtaat ratkaisut on yksi hallituksen strategisista painopisteistä. Aivan kuten hallituksen esityksessä todetaan, maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on varmistaa, että lainsäädäntö ja muut ohjauskeinot tukevat biotalouden uusien ratkaisujen syntymistä ja edistävät biomassojen kestävää käyttöä. Tämän merkitys korostuu budjettirahoituksen kiristyessä.

Talousarvioesitykseen sisältyy säästöjä n. 30 milj. euroa pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan perustuen. Biotalous edistäminen edellyttää entistä tiukempaa priorisointia budjettirahoituksen suuntaamisessa.

Luonnonvaratalous

Talousarvioesityksen mukaan tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen olisi vuonna 2016 55,23 miljoonaa euroa. Tämä merkitsee kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisen rahoituksen merkittävää leikkaantumista. Kun rahoitus puuntuotannon kestävyys turvaamiseksi kiristyy, on erittäin olennaista huolehtia, että tulevat leikkaukset eivät vaaranna metsiin perustuvan biotalouden kehittämistä. MTK:n näkemyksen mukaan puukauppatuloja koskeva pääomatuloverojen kiristys vie metsätaloutta vastakkaiseen suuntaan kuin on biotalouden kärkihankkeissa linjattu.

Uudistettu kestävän metsätalouden rahoituslaki on jo lausuntokierroksella. MTK pitää tärkeänä, että lakiuudistuksessa yksinkertaistetaan tukijärjestelmää ja siihen liittyvää hallinnollista työtä edelleen sekä kohdennetaan tuki vaikuttavimpiin työlajeihin. MTK ei voi hyväksyä sellaisia muutoksia tukijärjestelmään, jotka heikentävät metsänomistajan oikeusturvaa.

Metsäluonnon hoidon edistämisen siirtomääräraha tulee budjettiesityksen mukaan puoliintumaan noin kolmeen miljoonaan euroon. Kestävä biotalous huomioi myös luonnon monimuotoisuuden. MTK:n näkemyksen mukaan METSO-ohjelman jatko tulee turvata siten, että ohjelmalle asetetut tavoitteet saavutetaan. METSO on osoittanut käytännön toimivuutensa keskeisenä keinona metsien monimuotoisuuden suojelussa. Tämä toimintamalli tulee turvata myös taloudellisesti niukkojen aikojen yli.

Karhun, suden, ilveksen ja ahman aiheuttamien vahinkojen korvauksiin on esitetty edellisvuoteen verrattuna selkeästi kasvavaa budjettivarausta (4,3-> 8,0 milj. euroa). Tällä toivottavasti vältetään vahingonkorvausten hoitaminen useamman lisätalousarvion kautta ja vähennetään korvausten maksuun liittyvää epävarmuutta. Aiemmin liian pieni budjettivaraus on aiheutunut myös korvausmaksatuksen jakautumisen useampaan erään. On syytä huomata, että vuoden 2016 petovahinkokorvausten budjettiesitys on edelleen hieman alempi kuin vuonna 2014 korvattujen vahinkojen yhteismäärä.

Hallituksen kärkihankkeet: biotalous ja puhtaat ratkaisut

MTK pitää hallitusohjelmassa linjattua biotalouden kärkihankekokonaisuutta ja sille suunnattua erillisrahoitusta erittäin perusteltuna. Kärkihankkeilla ja niiden rahoituksella tulee aidosti luoda uutta, ei korvata pienevää budjettirahoitusta.

Parlamentaarinen työryhmä arvioi, että liikenneverkon korjausvelan määrä on tällä hetkellä n. 2,4 miljardia euroa. Korjausvelalla tarkoitetaan sitä rahasummaa, joka tarvittaisiin valtion teiden, ratojen ja vesiväylien saattamiseksi nykytarpeita vastaavaan hyvään kuntoon. Työryhmä totesi, että korjausvelan vähentäminen vaatii perusväylänpitoon lisärahoitusta 200 milj. euroa vuodessa vuoden 2014 tasoon verrattuna.

Hallituksen kaavailemalla 600 miljoonan euron korjausvelkarahoituksella liikenneverkon kuntoa saadaan parannettua. Määrärahan ollessa rajallinen tulee rahoitus käyttää yhteiskuntaa eniten hyödyttäviin hankkeisiin. Suuntaamalla rahoitus pelkästään pääliikenneväylien hoitoon ja ylläpitoon ei juurikaan paranneta biotalouden kannalta keskeisen alemman tieverkon olosuhteita.

Hallitusohjelman kärkihankekokonaisuuden ”Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä” tavoitteena on lisätä ja monipuolistaa puun käyttöä sekä synnyttää uutta liiketoimintaa. MTK näkee tämän kärkihankkeen erittäin olennaisena metsäbiotalouden edistämisessä.

Puumarkkinoiden kehittämisen kannalta järkevä metsätilojen sukupolvenvaihdoslainsäädäntä on välttämätön. Sähköisten palvelujen, digitalisaation ja metsävaratiedon hyödyntämisen kehittämisessä on välttämätöntä, että kärkihankerahoituksella saadaan aidosti uusia innovaatioita ja toimintamalleja, jotka edistävät biotaloutta.

Uusien innovaatioiden ja yritystoiminnan edistäminen perustuu aina tutkimustoimintaan. MTK:n näkemyksen mukaan metsäsektorin tutkimusstrategialla tulee olemaan tässä merkittävä rooli.

Normien purkaminen

MTK näkee hallitusohjelmassa linjatun normien purkamisen erittäin isona osana niin hallitusohjelmaa kuin valtiontalouden budjettia. Turhien normien ja byrokratian purkamisella voidaan myös paikata valtiontalouden säästöjä.

Näkemyksemme mukaan myös metsätalouden toimintaympäristössä, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla, on merkittävä tarve hallinnon yksinkertaistamiseen ja byrokratian purkamiseen.

Juha Hakkarainen
Metsäjohtaja, MTK